

TRI SLOBODE POD LUPOM

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji 9 - 29. decembar 2022. godine

Sloboda izražavanja

– Više napada na vlasnike medija N1 i Nova S

Kompanija United Media, koja u svom vlasništvu ima i televizije N1 i Nova S, saopštila je 26. decembra 2022. godine da se nalazi pod “jednom od najopasnijih kampanja targetiranja”. Saopštenje je usledilo nakon što je prethodni dan emitovana specijalna emisija na televiziji Pink, u kojoj su gosti bili narodni poslanik i funkcioner Srpske napredne stranke Vladimir Đukanović, ali i druge osobe bliske ovoj stranki, uključujući i glavnog i odgovornog urednika tabloida “Informer”. Više časova oni su televizije kompanije United Media nazivali “izdajničkim” jer “rade u sadejstvu sa Vladom u Prištini na ugrožavanju bezbednosti Srba na Kosovu”. Odgovarajući na ove nastupe, United Media je navela da se njihovi novinari targetiraju zbog kritičkog izveštavanja o postupcima funkcionera, kao i da su napadi postali gori i uključuju i pretnje smrću. Prethodno je predsednica Vlade Ana Brbanić takođe iznela niz optužbi protiv kompanije United Media, navodeći da ova kompanija ne plaća pored u Srbiji jer je “registrovana u Luksemburgu”. Napadi protiv televizija N1 i Nova S intenzivirani su u kontekstu odlaganja odluke Regulatornog tela za elektronske medije (REM) o dodeli pete nacionalne frekvencije, za koju je konkurisala i televizija Nova S.

Napadima bio izložen i list Danas

Tabloid blizak vladajućoj Srpskoj naprednoj stranci “Srpski telegraf” objavio je tekst kojim je targetirao redakciju lista Danas, saopšteno je 28. decembra 2022. godine. Tekst je objavljen pod naslovom “Pored Danasa nam neprijatelji ne trebaju”, a sadrži delove različitih tekstova objavljenih u Danasu koji se interpretiraju u skladu sa uređivačkom politikom ovog tabloida. Dodatno, ovim tekstom targetirana je i televizija Nova S. Glavni i odgovorni urednik portala Nova S Mihailo Jovićević ovim povodom je saopštio da ovaj tekst predstavlja nastavak kampanje targetiranja njihovih novinara, čiji je cilj njihovo zastrašivanje, a dolazi samo nekoliko dana nakon emisije na televiziji Pink, u kojoj su iznete opasne optužbe i insinucije o novinarima televizija N1 i Nova S.

Političarka Rada Trajković zadržana na prelazu Merdare

Političarka Rada Trajković u više navrata je zadržana na administrativnom prelazu Merdare više sati bez ikakvog objašnjenja zbog čega je to urađeno od strane službenih lica na prelazu. Prvobitno je zadržana četiri sata prilikom putovanja na Kosovo 15. decembra 2022. godine, da bi zatim ponovo bila zadržana prilikom povratka u Srbiju istog dana. Zbog nemogućnosti da primi terapiju koja joj je neophodna zbog lečenja, naredni dan je sa prelaza prevezena u bolnicu u Prokuplje, nakon čega je prebačena na kućno lečenje. Trajković je postupanje službenika navela kao “mentalnu torturu nad političkim neistomišljenicima”, obraćajući se predsedniku Srbije kojeg je optužila da stoji iza ovog incidenta.

Sloboda udruživanja

- *Russia Today* targetira organizacije civilnog društva

Novi portal ruske državne televizije *Russia Today* za region Balkana, RT Balkan, **targetirao je istaknute organizacije civilnog društva koja rade u Srbiji, u članku objavljenom 20. decembra 2022. godine.** U objavi se navode “najplaćenije nevladine organizacije koje su dobile novac” od donatora iz Sjedinjenih Američkih Država, u periodu od 2018. do 2022. godine, a izdvojene su Fondacija za obrazovanje Roma, NVO Atina, Fondacija Katalist, Rekonstrukcija Ženski fond, CANVAS, CRTA, Beogradski centar za bezbednosnu politiku i Slavko Ćuruvija fondacija. Dodatno se u ovom članku ističu i Građanske inicijative, Udruženje Krokodil, organizacija Kreni-promeni i Centar za zaštitu i pomoć tražiocima azila. Posebno su izdvojeli i mediji, tako da su portali KRIK, BIRN, Danas i Vreme iznačeni kao “primaoci”. RT Balkan na kraju navodi da “svake godine u nevladin sektor u Srbiji pristignu milioni američkih dolara”, preko kojih “administracija u Vašingtonu pokušava da izvrši uticaj na društvo i vlast u Srbiji”.

MONITORING

Pripadnici privatnog obezbeđenja tvrde da su imali naređenje da tuku aktiviste na planini Starici kod Majdanpeka

Pripadnici privatnog obezbeđenja na planini Starici izjavili su za televiziju N1 da su imali naređenje firme FTO bezbednost, angažovane od strane kineske kompanije Zidín, da koriste fizičku silu protiv ekoloških aktivista koji su kampovali na planini Starici, ali i protiv drugih osoba koji bi prišli imovini ove kompanije. Jedan od zaposlenih je izjavio da im je traženo da poruše aktivistički kamp i da ih pomere sa lokacije na kojoj su se nalazili, navodeći da je nekoliko njegovih kolega bilo angažovano bez neophodne licence, a često su to bila i osuđivana lica. Dodatno, naveo je da im je traženo da snimaju napade i da bi za svaki snimak dobili novčanu naknadu. Poslovođe navedene firme odbili su sve ove navode. Podsećamo da su ekološki aktivisti na planini Starici, u više navrata bili izloženi napadima privatnog obezbeđenja, a u jednom incidentu su zatekli porušen kamp u kome su boravili. Situacija je kulminirala uznemirujućim isповestima ekoloških aktivista, koji su navodili da su bili izloženi policijskoj torturi i mučenju s ciljem iznuđivanja lažnih priznanja radi njihove kriminalizacije.

Nacrt zakona o unutrašnjim poslovima ponovo povučen iz procedure

Ministarstvo unutrašnjih poslova ponovo je na javnu raspravu stavilo Nacrt zakona o unutrašnjim poslovima, kao i set drugih zakona iz ove objasti, da bi zatim predsednica Vlade Srbije Ana Brnabić objavila da su isti povučeni iz procedure. Novi predlozi oštro su kritikovani od strane javnosti i organizacija civilnog društva zbog širenja ovlašćenja policije i ministra unutrašnjih poslova i uvođenja masovnog biometrijskog nadzora, što bi u drastičnoj meri ugrozilo dostignuti nivo ljudskih prava i osnovnih sloboda u zemlji. Prethodno je Nacrt zakona o unutrašnjim poslovima povučen u septembru 2021. godine, nakon kritika organizacija civilnog društva, a poslednji povučeni nacrt u velikoj meri je sličan i prethodnom.